

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 11/2022
16.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Сања Јовановић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., са боравиштем у ..., чији је пуномоћник Саша Милетић, адвокат из ..., ради издржавања, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 381/21 од 16.09.2021. године, у седници одржаној 16.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 381/21 од 16.09.2021. године у делу којом је одлучено о доприносу за издржавање за период од 06.08.2018. године до 30.09.2020. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж2 381/21 од 16.09.2021. године и пресуда Основног суд у Алексинцу П2 108/20 од 13.05.2021. године, у делу којим је одлучено о доприносу за издржавање за период од 01.10.2020. године па убудуће и одлука о трошковима поступка и у тим деловима предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Алексинцу П2 108/20 од 13.05.2021. године ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан је тужени да на име свог доприноса у издржавању тужиле као ћерке, плаћа тужилји месечно по 200 CHF, до 5-ог у месецу за текући месец, почев од 06.08.2018. године па надаље, док за то постоје законски услови, и то тако што ће доспеле рате исплатити одједном у року од 15 дана са законском затезном каматом почев од доспелости сваког месечног износа до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан уплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужилји на име трошкова поступка исплати износ од 156.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 381/21 од 16.09.2021. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Алексинцу П2 108/20 од 13.05.2021. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је ћерка туженог, рођена ...2000. године. Живи у домаћинству са незапосленом мајком и бабом која је корисник пензије у износу од 30.000,00 динара месечно од које се издржавају јер немају других прихода и у чијој кући станују. У време подношења тужбе (06.08.2018. године) била је редован ученик четвртог разреда ... школе „ВВ“ у ... . У школској 2019/2020. години уписала је прву годину Академије ... струковних студија у ..., Одсек у ..., као студент чије се школовање финансира из буџета Република Србије, а на основу уверења те установе, била је редовна на предавањима и вежбама у школској 2019/2020. годину. Тужилца је имала две хирушке интервенције на ... (2019. године), због чега је узимала прописану терапију, што изискује трошкове куповине лекова, као и путне трошкове на релацији ...-..., ради редовне контроле. Тужени живи у закупљеном стану у ..., у заједничком домаћинству са супругом и њеном децом из претходног брака. Запослен је као возач и остварује месечну бруто зараду у износу од 4.200 CHF, односно 3.600 у нето износу. Нема законску обавезу издржавања других лица, а његова супруга је запошљена са 30% радног времена и остварује зараду од 940,00 до 1.000 CHF. До пунолетства тужилце, тужени је доприносио њеном издржавању са износом од 200 евра месечно, након чега је престао са испуњењем те обавезе. Месечне потребе тужилце за школовање, исхрану, одевање и ваншколске активности, утврђене су у висини до 25.000,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су применом чланова 155. став 2, 160. и 164. Породичног закона оценили да је основан тужбени захтев, обзиром да се тужилца налази на редовном школовању, да је била редовна на предавањима и вежбама у школској 2019/2020. годину, те да тиме што је обновила годину на струковним студијама није изгубила статус редовног студента. При том судови су имали у виду минималну суму издржавања коју прописује надлежно министарство, те да је тужени до пунолетства тужилце доприносио њеном издржавању у висини од 200 евра, а није доказао да су се измениле околности које би утицале на његову обавезу и могућност да доприноси издржавању ћерке и да досуђеним износом не би била угрожена његова егзистенија.

По налажењу Врховног касационог суда, неосновано се ревизијом туженог указује на погрешну примену материјалног права у односу на обавезу туженог да доприноси издржавању тужилце у периоду од 06.08.2018. године до 31.09.2020. године.

Родитељи су након стицања пунолетства дужни да издржавају своје дете које се редовно школује и таква њихова обавеза траје до завршетка школовања у одговарајућој школи, односно факултету. У сваком случају, обавеза родитеља престаје када дете наврши 26. годину живота (члан 155. став 2. Породичног закона). Издржавање пунолетног детета које се школује условљено је постојећим могућностима родитеља, и зато су родитељи у обавези да се старају о даљем школовању и стручном усавршавању своје пунолетне деце у мери у којој то, по редовном току ствари, допуштају њихове материјалне могућности. За стицање права на издржавање није битан статус детета као редовног или ванредног студента (самофинансирајући или финансиран из буџета), али је битна околност да се школовање одвија континуирано и без великих прекида.

У конкретном случају према утврђеном чињеничном стању, тужилца је након пунолетства и завршеног четвртог разреда средње школе у школској 2018/2019. години, наставила школовање и уписала основне струковне студије у 2019/2020. години и била редовна на предавањима и вежбама у тој школској години, а у циљу стицања вишег степена образовања, дакле без прекида у школовању због чега је правилан закључак нижестепених судова да овакав наставак школовања упућује на редовно школовање и извршавање школских обавеза, до истека те школске године струковних студија (30.09.2020. године). Сврха стицања вишег степена образовања детета је стицање већих и бољих могућности за његово запослење, а родитељи су дужни да тада доприносе издржавању детета у складу са својим могућностима које утичу на одређивање висине издржавања, али не и на основаност самог права на издржавање.

Критеријуми за одређивање издржавање прописани су одредбом члана 160. Породичног закона, тако што се издржавање одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања (став 1.). Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2.). Могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавезе да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3.).

Правилно су нижестепени судови применом одредаба чл. 160.-163. Породичног закона, утврдили потребе пунолетне тужилце које су условљене њеним годинама и потребама за образовањем, као и могућности туженог да доприноси издржавању, које су условљене његовим приходима, те његовим личним потребама. Имајући у виду све околности конкретног случаја и примењујући на њих критеријуме за одређивање издржавања, Врховни касациони суд налази да је правилан закључак другостепеног суда да је тужени у могућности, супротно ревизијским наводима, да на име свог доприноса за издржавање своје ћерке, плаћа износ од 200 CHF месечно који је минималан, с обзиром на узраст пунолетне тужилце и њене утврђене потребе. Досуђеним издржавањем обезбеђују се основне месечне потребе тужилце, а истовремено се не угрожава егзистенција самог туженог, као дужника издржавања, нарочито имајући у виду да тужени не указује да доприноси њеном издржавању на други начин, као и околност да нема обавезу издржавања других лица, при том имајући у виду и обавезу мајке тужилце, да доприноси издржавању до задовољења укупних потреба тужилце, којој се урачунава и свакодневни рад, брига и старање о тужилци, која

живи са мајком. Ревизијским наводима, тужени није довео у сумњу закључак судова, да је за период од подношења тужбе 06.08.2018. године, до 30.09.2020.године, истеком школске 2019/2020. године (члан 94. став 1. Закона о високом образовању), досуђени допринос за издржавање тужиље у сразмери са његовим могућностима, као родитеља.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Међутим, по оцени Врховног касационог суда, побијана другостепена пресуда у односу на обавезу туженог да доприноси издржавању тужиље у периоду од 01.10.2020. године, па убудуће док за то постоје законски услови, заснована је на погрешној примени материјалног права, због чега је чињенично стање непотпуно утврђено.

Наиме, из законске обавезе родитеља да према својим могућностима издржавају дете које до пунолетства није завршило школовање, до истека времена трајања школовања у одговарајућој школи, односно факултету, произилази и обавеза пунолетног детета да на време извршава своје школске обавезе, да редовно пријављује и полаже испите и да по истеку једне школске године уписује наредну годину школовања - студија, осим ако из оправданих разлога није у томе спречено. Ове две обавезе се, по правилу узајамно условљавају, тако да без извршења обавеза у односу на редовно школовање од стране пунолетног детета, не може стајати ни обавеза родитеља, да у смислу члана 155. став 2. Породичног закона, пунолетном детету плаћа издржавање, осим ако је до продуженог школовања дошло из оправданих разлога или је заостатак у извршавању школских обавеза незнатан и не може се приписати немару детета које се школује.

Суштина појма „редовно школовање“, садржаног у одредби члана 155. став 2. Породичног закона, није само у томе да дете има статус редовног студента (финансираног из буџета или самофинансирајућег), већ је релевантно да ли дете извршава своје школске обавезе, што између осталог, подразумева не само редовно присуство предавањима и вежбама у уписаној школској години, већ и давање испита.

У конкретном случају тужена је у школској 2020/21. годину, обновила прву годину студија. Међутим, нижестепени судови обавезу туженог да доприноси издржавању заснивају на статусу да је тужиља редован студент, а остало је неутврђено да ли је тужиља у тој школској години пријавила и положила неке од пријављених испита и у зависности од тих чињеница да ли овакав наставак школовања упућује на редовно школовање и извршавање школских обавеза, те да ли су за заостатак у њеном школовању постојали оправдани разлози.

Из наведених разлога, нижестепене одлуке су морале бити укинуте у побијаном делу којом је одлучено о доприносу туженог за издржавање почев од 01.10.2020. године, па убудуће и у том делу предмет враћен првостепеном суду на поновно одлучивање.

У поновном поступку првостепени суд је потребно да има у виду све примедбе из ове одлуке, како би, на основу потпуно и правилно утврђеног чињеничног стања, имао могућност да, правилном применом материјалног права, донесе нову и на закону засновану одлуку.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, јер зависи од његовог исхода, на основу одредбе члана 163. став 4. Закона о парничном поступку.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**